

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 44/2021
13.05.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божидара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Андреј Товаришић, адвокат из ..., против туженог Града Новог Сада, кога заступа Правобранилаштво Града Новог Сада, ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1448/20 од 17.09.2020. године, у седници већа одржаној дана 13.05.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1448/20 од 17.09.2020. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1448/20 од 17.09.2020. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба туженог и потврђена пресуда Вишег суда у Новом Саду П 1806/18 од 25.02.2020. године, у делу којим је усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде за експроприсано земљиште исплати износ од 6.329.855,00 динара, са законском затезном каматом од 25.02.2020. године као дана пресуђења до исплате, као и да му накнади трошкове парничног поступка у износу од 519.803,56 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС”, бр. 72/2011, 49/2013-УС, 74/2013- УС, 55/2014, 87/2018, 18/2020, у даљем тексту: ЗПП), Врховни касациони суд је оценио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до

погрешне примене које од одредаба овог закона, па нема ни повреде из члана 374. став 1. ЗПП, на коју се ревизијом указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у листу непокретности бр. ... КО ... уписан као сувласник кат.парц. ... са 26716/126376 идеалних делова. Парцела је по начину коришћења земљиште под зградом-објектом и пашњак 3. класе, по врсти пољопривредно земљиште, укупне површине 3 ха 15 а 94 м². Тужилац је у листу непокретности бр. ... КО ... уписан као сувласник кат.парц. ... са 2234/28090 идеалних делова. Та парцела је по начину коришћења земљиште под зградом-објектом и пашњак 3. класе, по врсти пољопривредно земљиште, укупне површине 1 ха 40 а 47 м². Тужилац је у листу непокретности бр. ... КО ... уписан као сувласник кат.парц. ... са 4714/23819 идеалних делова. Та парцела је по начину коришћења пашњак 2. класе, по врсти грађевинско земљиште, укупне површине 19 а 23 м².

Катастарске парцеле ..., ... и ... су обухваћене Планом генералне регулације насељеног места ... („Службени лист Града Новог Сада“ бр. 27/15, 14/17) и налазе се у оквиру грађевинског подручја Ветерника. Према информацији о локацији-супраструктури коју је издао ЈП „Урбанизам“ Нови Сад, предметне парцеле на основу наведеног Плана генерале регулације су намењене за ново породично становање, јавну саобраћајну површину у коридор далековода. Локалитет није опремљен уличним и инсталацијама водовода и канализације, иако су планирани важећим планом. Опремљен је уличним електроенергетским и гасним инсталацијама, као и мрежом електронских комуникација.

Парцела ... је намењена за ново породично становање, мањим делом за површину јавне намене - планирана регулација улице, мањим делом за енергетску инфраструктуру - далековод и мањим делом се налази у заштитном појасу мелирационог канала. За део парцеле се условљава доношење плана детаљне регулације као основа за реализацију. Ова парцела, укупне површине 31594 м², је планском регулацијом једним делом ушла у састав улица ..., ..., ..., ... и ... у површини од 5743 м², а у природи је ушла у састав неведених улица у површини од 5559 м², односно 17,6 % укупне површине се користи као саобраћајна и јавна површина-улица.

Парцела ... је намењена за површину јавне намене- планирана регулација улице (саобраћајнице) и већим делом за енергетску инфраструктуру - далековод. Ова парцела, укупне површине 1923 м², је планском документацијом ушла у састав улице ... у целисти, а у природи је ушла у састав наведене улице у површини од 1625 м², односно 84,5 % .

Парцела ... је намењена за ново породично становање и мањим делом за површину јавне намене - планирана регулација улице (саобраћајнице), делом у заштитном коридору далековода и мањим делом у заштитном појасу мелиоративног карактера. Ова парцела, укупне површине 14047 м², је планском документацијом једним делом ушла у састав улица ..., ... и ... у површини од 1558 м², а у природи је ушла у састав неведених улица у површини од 810 м², односно 5,8 % укупне површине се користи као саобраћајна и јавна површина-улица.

Све три парцеле су делимично опремљене инфраструктуром, саобраћајна површина на парцелама ... и ... је делом изграђена од асфалтног а делом од туцаног застора, а парцела ... је у целисти изграђена од туцаног застора. ЈКП „Пут“ Нови Сад је у априлу 2017. године и марту 2018. године на између осталих овим парцелама изводио радове поправке туцаничког застора. Парцеле неометано користи неограничен број лица за јавни саобраћај у мери у којој су приведене урбанистичкој намени за јавну и саобраћајну површину-улицу.

Предметне парцеле су враћене деди тужиоца 1990- 1991 године, када су се прилазни путеви користили за прилазак парцела. Тужилац је постао власник предметних парцела уговором о поклону од свог деде и наслеђем од мајке.

Према процени Пореске управе тржишна вредност предметних парцела је 3.610,06 динара/м², а из налаза и мишљења судског вештака утврђено је да је тржишна вредност износи 4.055,00 динара/м². Поступак експропријације у вези предметних парцела није вођен, нити је тужиоцу плаћена накнада за фактички одузето земљиште.

Код овако утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови оценили да је тужени у обавези да накнади тужиоцу тржишну вредност предметних парцела, као накнаду за фактички експроприсану непокретност, у износу утврђеном из налаза и мишљења судског вештака.

Чланом 1. Протокола бр. 1 уз Европску конвенцију о људским правима прописано је право на заштиту неометаног уживања имовине. Примена овог члана у погледу мешања у неометано уживање имовине захтева успостављање равнотеже између општег интереса заједнице и интереса појединца. Лишавање неког лица његове имовине без исплате новчаног износа који одражава вредност својине свакако представља несразмерно мешање јавне власти и води повреди права на имовину.

Према члану 58. став 2. Устава Републике Србије, до дозвољеног одузимања права својине, које не представља повреду права на имовину, може доћи под кумулативно испуњеним условима: да је учињено у јавном интересу, утврђеном на основу закона, и да је учињено уз накнаду која не може бити нижа од тржишне.

Одредбом члана 2. став 6. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/2009, 81/2009, 64/2010-УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013-УС, 50/2013-УС, 54/2013- Решење УС, 98/2013- УС, 132/2014, 145/2014) који је био снази у време усвајања Плана генералне регулације насељеног места ... („Службени лист Града Новог Сада“ бр. 27/15 и 14/17), прописано је да је површина јавне намене простор одређен планским документом за уређење или изградњу објеката јавне намене или јавних површина, за које је предвиђено утврђивање јавног интереса у складу са посебним законом (улице, тргови, паркови и др).

Сходно одредби члана 10. став 2. Закона о јавној својини („Службени гласник Републике Србије“, бр. 72/11, 88/2013, 105/2014), добрима у општој употреби у јавној својини, у смислу тог закона, сматрају се оне ствари које су због своје природе

намењене коришћењу свих и које су као такве одређене законом (јавни путеви, јавне пруге, мостови и тунели на јавном путу, прузи или улици, улице, тргови, јавни паркови, гранични прилази и др). Према ставу 7. истог члана, добра у општој употреби су у својини Републике Србије, изузев путева другог реда који су у својини аутономне покрајине на чијој се територији налазе, као и изузев некатегорисаних путева, општинских путева и улица (који нису део аутопута или државног пута првог и другог реда) и тргова и јавних површина који су у својини јединица локалне самоуправе на чијој се територији налазе.

У конкретном случају предметне парцеле у власништву тужиоца су приведене јавној намени за јавну саобраћајну површину и то тако што парцела ... са 17,6 % укупне површине улази у састав улица ..., ..., ..., ... и ..., парцела ... са 5,8 % укупне површине улази у састав улица ..., ... и ..., а парцела ... је целом својом површином ушла у састав улице ... у На тај начин извршена је фактичка експропријација, која управо и настаје када се на земљишту граде путеви, инфраструктурни и други објекти у јавном интересу, иако не постоји решење о експропријацији земљишта, односно о његовом изузимању из поседа. На тај начин је тужилац као власник онемогућен у вршењу својих власничких права из члана 3. Закона о основама својинскоправних односа и није у обавези да трпи штетне последице зато што надлежни орган туженог није спровео управни поступак и донео решење о експропријацији (изузимању из поседа), које би било основ за исплату новчане накнаде.

Такође, на право тужиоца на новчану накнаду није од утицаја ни то што пренос права власништва на спорним парцелама није извршен и формално-правно, јер се парцеле у јавним евиденцијама непокретности и даље налази у својини тужиоца. Ово због тога што су спорне парцеле у тренутку формирања улице по сили закона прешле у јавну својину. По Плану генералне регулације насељеног места ... („Службени лист Града Новог Сада“ бр. 27/15 и 14/17) спорне парцеле се налазе у оквиру грађевинског оподручја Ветерника, намењене су за ново породично становање, јавну саобраћајну површину у коридор далековода и приведене су намени за јавну саобраћајну површину, предвиђеној овим Планом.

Правилно су нижестепени судови применом материјалог права, сходно одредби члана 42. Закона о експропријацији утврдили висину накнаде за фактички одузето земљиште у висини његове тржишне вредности утврђене из налаза и мишљења судског вештака и на тако одређени износ накнаде тужиоцу досудили законску затезну камату од дана пресуђења па до исплате у смислу члана 277. Закона о облигационим односима.

Накнада тржишне вредности експроприсаних непокретности коју је проценила Пореска управа представља најнижи износ накнаде за експроприсану непокретност, коју може одредити суд, а у поступку одређивања накнаде суд може, поред процене коју је дала Пореска управа, извести и друге доказе које учесници предложе, уколико оцени да су од значаја за одређивање висине накнаде. Овакав став заузет је и у бројним одлукама Уставног суда Републике Србије.

Неосновани су наводи ревизије којима се оспорава правилна примена материјалног права. Ово тим пре што се у ревизији понављају наводи који су истицани у жалби против првостепене пресуде, које наводе од значаја за правилну одлуку о изјављеној жалби је образложено ценио другостепени суд.

На основу изнетог, применом члана 414. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа- судија
Божидар Вујичић,с.р.**

За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић